

KAPITOLA 1

Můj příběh se začíná psát v malé vesnici, kterou jsem nikdy nenavštívil, téměř šedesát let před mým narozením. Efkere byla poklidná víska plná kamenných domků, které se rozkládaly na nevelkém úbočí jednoho kopce v místech, která dnes patří do oblasti středního Turecka. Středem vesnice protékal potok, nedaleko kostela s ozdobnou kopulí, který byl vystavěn na kopci za ním. Když se v roce 1909 ve vesnici Efkere narodil můj dědeček Stepan, byla to ještě převážně arménská enkláva. Z většiny vesnice jsou dnes vlivem času a nezájmu trosky a mezi zbývajícími obyvateli už žádní Arméni nežijí. V dnešních mapách už to místo ani nenajdete.

Stepan byl otcem moje matky, a když jsem byl mladší, považoval jsem ho za laskavou a vyrovnanou osobu v mém životě. Byl to milující dědeček, který mi kupoval hračky, stavěl mi věže z rozpečených sendvičů s boloňskou klobásou a trávil hodiny prací na zahrádce. O svém dětství a životě, který prožil, příliš nemluvil, ale občas jsem postřehl střípky tiché vnitřní síly, která se v něm vlivem životních zkoušek zrodila. Vzpomínám si, jak jsem s ním při jednom rozhovoru, to už mu bylo hodně přes sedmdesát, mluvil o výhodách

cvičení. Zmínil se, že i ve svém věku dokáže bez problému udělat dvacet kliků. Nebyl to zrovna statný chlap a já jsem jen lehce pokrčil rameny, protože jsem se nechtěl chovat neuctivě, ale samozřejmě jsem o jeho slovech pochyboval. Vzápětí ležel můj staříčkový dědeček na podlaze a vyšvihl dvacet kliků, jako by byl čerstvý mariňák.

Když si něco umanul, nic mu nemohlo zabránit. Stejně jako řada mužů jeho generace i Stepan roky soustavně kouřil. Když mu táhlo na sedmdesát, můj strýc si ho kvůli kouření pěkně dobíral, a tak mu Stepan řekl: „Dobrá. Okamžitě přestávám kouřit.“ A opravdu přestal. Přímou na místě, poté, co více než padesát let vykouřil dvě krabičky denně, přestal rázem kouřit jen proto, že mu strýc podsouval, že to nedokáže.

Můj dědeček se dožil hodně přes devadesát, a to už mu začínalo tělo vypovídat službu. Nemohl chodit a byl upoután na lůžko. I přesto mu ale jinak nic moc nebylo. Netrpěl žádnou život ohrožující chorobou – neměl rakovinu ani nemocné srdce, nebylo nic, co by nasvědčovalo tomu, že ho čeká odchod na onen svět. Přesto v kostech cítil, že nadešel jeho čas.

Jeho první žena, moje babička Varsenig, umřela desítky let před ním a jeho bouřlivý vztah s druhou manželkou skončil bohuďák rozvodem. Žil v domově s pečovatelskou službou. Dodneška mě mrzí, že tam skončil, ale realita byla taková, že tehdy všichni členové rodiny pracovali, takže se o něj nikdo nemohl pořádně postarat. Bydlení v domově nesnášel a nepochybuji o tom, že to přispívalo k jeho roztrpčení. Jednoho dne usoudil, že nastal čas jeho odchodu, a tak přestal jíst a pít.